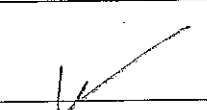

โรงพยาบาลศรีสะเกษ	หน้า : ๑/ ๒	แก้ไขครั้งที่ :
ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : CAC- ๐๐๖.	วันที่ประกาศใช้ : 22 ธ.ค. 2566	
เรื่อง : การจัดการมูลฝอย	แผนกที่เกี่ยวข้อง : ทุกหน่วยงานในโรงพยาบาล	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการดำเนินงานด้านการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ โรงพยาบาลศรีสะเกษ	ผู้อนุมัติ : C.C S	

๑. วัตถุประสงค์ (Purpose)

เพื่อดูแล จัดเก็บ และขนย้ายมูลฝอยที่เกิดขึ้นในหน่วยงานต่าง ๆ ของโรงพยาบาลให้ถูกต้อง ไม่ก่อให้เกิดอันตรายและไม่แพร่กระจายเชื้อ

๒. ขอบข่าย (Scope)

ทุกหน่วยงานภายในโรงพยาบาลศรีสะเกษ

๓. คำจำกัดความ (Definition)

๓.๑ มูลฝอยรีไซเคิล (Recycle waste) หมายถึง มูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้และไม่ได้ผ่านการปนเปื้อนสารคัดหลั่งจากผู้ป่วยหรือยาปฏิชีวนะ/เคมีบำบัด เช่น กระดาษ โลหะ แก้ว พลาสติกแข็ง

๓.๒ มูลฝอยทั่วไป (General waste) หมายถึง มูลฝอยที่เกิดจากหอพัก โรงอาหาร บริเวณสาธารณะ และสำนักงานซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับบริการการตรวจวินิจฉัย การดูแลรักษา การให้ภูมิคุ้มกันโรค การศึกษาวิจัย ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก เช่น เศษเนื้อ เศษผัก เศษผลไม้ เศษอาหาร น้ำ เครื่องดื่มต่างๆ นอกจากนี้ยังรวมถึงใบไม้ ใบหญ้า มูลฝอยประเภทนี้เมื่อทิ้งไว้จะเน่าเสีย ย่อยสลายได้

๓.๓ มูลฝอยอันตราย (Hazardous waste) หมายถึง มูลฝอยทางการแพทย์ที่มีพิษอาจก่อให้เกิดอันตรายกับมนุษย์และสภาพแวดล้อม ต้องการวิธีการทำลายเป็นพิเศษ ได้แก่

- ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่ กระจกสเปรย์

- ยา สารเคมีต่างๆ ขวดใส่ยาเคมีบำบัด น้ำยาและสารเคมีจากห้องปฏิบัติการและจากหอผู้ป่วย

รวมทั้งยาที่หมดอายุ ขวดยาปฏิชีวนะ

๓.๔ มูลฝอยติดเชื้อ (Infectious/Medical waste) หมายถึง มูลฝอยทางการแพทย์ซึ่งมีเหตุอันควรให้สงสัยว่ามีหรืออาจมีเชื้อโรค มูลฝอยที่สัมผัสหรือสงสัยว่าได้สัมผัสกับเลือดส่วนประกอบของเลือด (เช่น น้ำเหลือง เม็ดเลือดต่างๆผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเลือด) สารน้ำ/สารคัดหลั่งจากร่างกาย ได้แก่

- มูลฝอยที่เป็นเหลวหรือสารคัดหลั่ง เช่น เลือด ส่วนประกอบของเลือด ปัสสาวะ อุจจาระ ไช้สนหลังเสมหะ สารคัดหลั่งต่างๆ

- มูลฝอยที่เป็นอวัยวะหรือชิ้นส่วนของอวัยวะ เช่น ชิ้นเนื้อ เนื้อเยื่อ อวัยวะที่ได้จากการทำหัตถการต่างๆ การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การตรวจศพ ซากสัตว์ทดลอง รวมทั้งวัสดุที่สัมผัสระหว่างการทำหัตถการและการตรวจนั้นๆ

- มูลฝอยของมีคมติดเชื้อที่ใช้แล้ว เช่น เข็ม ส่วนปลายแหลมคมของชุดให้สารน้ำทางหลอดเลือดหรือชุดให้เลือดและผลิตภัณฑ์ของเลือด ใบมีด หลอดแก้ว กระบอกฉีดยาชนิดแก้ว สไลด์ แผ่นกระจกปิดสไลด์เครื่องมือที่แหลมต่างๆ ที่ใช้กับผู้ป่วยแล้ว Ampule ยา แอมป์ยาที่เป็นหลอดแก้ว

- มูลฝอยจากกระบวนการเก็บและเพาะเชื้อ เช่น เชื้อ อาหารเลี้ยงเชื้อ จานเลี้ยงเชื้อ วัสดุอื่นและเครื่องมือที่ใช้เพาะเชื้อแล้ว

- มูลฝอยที่เป็นวัคซีน ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิตและภาชนะบรรจุ เช่น วัคซีนป้องกันวัณโรคโปลิโอ หัด หัดเยอรมัน คางทูม อีสุกอีใส ไขรากลัดน้อยชนิดกิน เป็นต้น

โรงพยาบาลศรีสะเกษ	หน้า : ๒/ ๖	แก้ไขครั้งที่ : ๑
ระเบียบปฏิบัติเลขที่ :	วันที่ประกาศใช้ :	
เรื่อง : การจัดการมูลฝอย	แผนกที่เกี่ยวข้อง : ทุกหน่วยงานในโรงพยาบาล	

- มูลฝอยติดเชื้ออื่นๆ ครอบคลุมถึง วัสดุทำจากผ้า เช่น สำลี ผ้าก๊อซ เสื้อคลุม ผ้าต่างๆ วัสดุทำจากพลาสติกและยาง เช่น ถุงมือใช้ครั้งเดียวทิ้ง กระบอกฉีดยาชนิดพลาสติก ปีเปตพลาสติก ท่อยาง ถุงใส่ปัสสาวะ ภาชนะพลาสติกกรองรับสารคัดหลั่งและเสมหะ ถุงเลือดและผลิตภัณฑ์ของเลือด อุปกรณ์ที่ใช้กับผู้ป่วยล้างไต วัสดุทำจากกระดาษ เช่น กระดาษซับเลือด เสื้อคลุมใช้ครั้งเดียวทิ้ง ผ้าปิดปากและจมูก

๓.๕ บริเวณพักมูลฝอย หมายถึง บริเวณภายในโรงพยาบาลซึ่งได้กำหนดสำหรับเป็นที่ให้หน่วยงานที่อยู่
ในบริเวณใกล้เคียงสามารถขนย้ายมูลฝอยที่เกิดจากหน่วยงานมาเก็บพักไว้ในภาชนะรองรับระหว่างรอให้เจ้าหน้าที่
กำจัดมูลฝอยขนย้ายไปเก็บพักไว้ที่โรงพักมูลฝอย

๓.๖ เรือนพักมูลฝอย หมายถึง สิ่งปลูกสร้างซึ่งโรงพยาบาลจัดสร้างขึ้นเป็นที่เก็บมูลฝอย ระหว่างรอการ
กำจัดต่อไป (ต้องมิดชิด ป้องกันสัตว์คุ้ย เตะ ป้องกันแมลงได้ ป้องกันกลิ่นและป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทาง
อากาศ)

๔. ความรับผิดชอบ (Responsibility)

๔.๑ หัวหน้าหอผู้ป่วย/หน่วยงาน นิเทศ ติดตามการปฏิบัติตามแนวทางฯ

๔.๒ บุคลากรพยาบาลทุกระดับ กำกับ ติดตามและปฏิบัติตามแนวทางฯ

๔.๓ บุคลากรทุกคน กำกับ ติดตามและปฏิบัติตามแนวทางฯ

๔.๔ พยาบาลควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ มีหน้าที่ให้ความรู้ ให้ข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวข้อง ติดตาม
ประเมินผลการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลและร่วมหาแนวทางในการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการ
แพร่กระจายเชื้อ

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedure)

๕.๑. การจัดเตรียมอุปกรณ์

๕.๑.๑ มีระบบการจัดหาภาชนะรองรับมูลฝอยแต่ละประเภท ให้เพียงพอและเหมาะสม

๕.๑.๒ หัวหน้าหอผู้ป่วย/หน่วยงานต้องจัดหาภาชนะรองรับแต่ละประเภทวางในตำแหน่งที่

เหมาะสม

๕.๑.๓ ถุงสำหรับรองรับ/บรรจุมูลฝอย ต้องคุณสมบัติพิเศษและเหมาะสม หนาและเหนียว กัน
น้ำได้ สีของถุงใส่มูลฝอยติดเชื้อ จะต้องมัลักษณะเด่นชัด ขนาดของถุงควรมีหลายขนาดให้เลือกใช้ และมีความจุ
เพียงพอสำหรับบรรจุมูลฝอยติดเชื้อไม่เกิน ๑ วัน

๕.๑.๔ กล่อง/แกลลอน หรือภาชนะที่ใช้บรรจุมูลฝอยติดเชื้อประเภทของมีคม เช่น มีด เข็ม เศษ
แก้ว ฯลฯ วัสดุที่ใช้ต้องแข็งแกร่งทนต่อการแทงทะลุ เช่น พลาสติกแข็งหรือกระดาษแข็งกันน้ำได้ ฝาถ่องหรือถัง
สามารถปิดได้มิดชิดและป้องกันการรั่วไหลของเหลวภายในถัง และสามารถยกหรือหิ้วได้โดยสะดวกโดยไม่สัมผัส
กับมูลฝอยติดเชื้อที่อยู่ภายในภาชนะดังกล่าว จะต้องมัลักษณะเด่นชัดและมีคำเตือนเฉพาะ เช่น ตัวถังและฝาดังมี
สติ๊กเกอร์สีแดงเขียนข้อความ "มูลฝอยติดเชื้อ"

โรงพยาบาลศรีสะเกษ	หน้า : ๓/ ๖	แก้ไขครั้งที่ :
ระเบียบปฏิบัติเลขที่ :	วันที่ประกาศใช้ :	
เรื่อง : การจัดการมูลฝอย	แผนกที่เกี่ยวข้อง : ทุกหน่วยงานในโรงพยาบาล	

๕.๒ การเตรียมบุคลากร

๕.๒.๑ มีการประชาสัมพันธ์แนวทางปฏิบัติเพื่อการบริหารจัดการมูลฝอย

๕.๒.๒ หัวหน้าหอผู้ป่วย/หน่วยงาน ให้ความรู้แก่บุคลากรในหน่วยงาน และนิเทศ กำกับ บุคลากร
ที่มีหน้าที่เก็บรวบรวมและกำจัดมูลฝอย

๕.๓ การเก็บและแยกมูลฝอย ให้มีการเก็บและการแยกมูลฝอยตามประเภทที่กำหนดโดยปฏิบัติดังนี้คือ

๕.๓.๑ มีการแยกมูลฝอยติดเชื่อตามคำจำกัดความดังกล่าวออกจากมูลฝอยชนิดอื่นๆ

๕.๓.๒ การเก็บแยกให้กระทำตรงแหล่งเกิดของมูลฝอย ห้ามเก็บรวมและนำมาแยกภายหลัง เพราะ
อาจทำให้เชื้อแพร่กระจายได้

๕.๓.๓ การเก็บมูลฝอยในถุงไม่ควรให้มีปริมาณหรือน้ำหนักมากจนทำให้ถุงขาดทะลุ หรือมัดถุงไม่ได้

๕.๓.๔ เมื่อบรรจุมูลฝอยได้ประมาณสามในสี่ของถุงแล้วให้มัดปากถุงให้แน่นด้วยเชือกแล้ววางไว้ที่
จุดที่จัดไว้เพื่อรอการขนย้าย

๕.๔ การแยกประเภทของมูลฝอย แยกมูลฝอยทั้งเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๕.๔.๑ มูลฝอยรีไซเคิล (สีเขียว)

ทั้งในภาชนะที่รองรับที่ทำจากวัสดุแข็งแรง หากเป็นภาชนะที่จัดตั้งไว้ภายในหน่วยงานอาจ
มีหรือไม่มีฝาปิด ส่วนภาชนะที่จัดตั้งในบริเวณสาธารณะต้องมีฝาปิดมิดชิด (กรณีเป็นแก้ว ทั้งในภาชนะรองรับที่ทำ
จากวัสดุแข็งแรง มีฝาปิดมิดชิดติดป้าย”ของมีคม”เห็นได้ชัดเจน หรือมาตรการป้องกันไม่ให้แก้วแตกจนอาจแทง
ทะลุ)

๕.๔.๒ มูลฝอยทั่วไป (สีดำ)

ทั้งในถุงพลาสติกหนาสีดำ ภาชนะรองรับทำจากวัสดุแข็งแรงมีฝาปิดมิดชิด

๕.๔.๓ มูลฝอยอันตราย (สีม่วง)

ทั้งในถุงพลาสติกหนาสีม่วง มัดปากถุงให้แน่นหนาหลังมีปริมาณขยะ ๓ ใน ๔ ของถุง จัด
บริเวณสำหรับเก็บมูลฝอยประเภทนี้โดยเฉพาะหรือจัดเก็บพักไว้ในภาชนะรองรับที่ทำจากวัสดุแข็งแรง มีฝาปิด
มิดชิด และมีสติ๊กเกอร์ติดระบุ”มูลฝอยอันตราย”ปิดไว้ในบริเวณที่จัดเก็บหรือภาชนะให้เห็นได้ชัดเจน (กรณีเป็น
แก้วทั้งในภาชนะรองรับที่ทำจากวัสดุแข็งแรง ไม่สามารถแทงทะลุ มีฝาปิดมิดชิด ติดป้ายสติ๊กเกอร์

หมายเหตุ *มูลฝอยประเภทกัมมันตรังสี ให้บรรจุในถุงหนาสีม่วงติดสติ๊กเกอร์กัมมันตรังสี แยกทิ้งและกักเก็บไว้ใน
ถังมีฝาปิดมิดชิดเพื่อรอให้บริษัทรับไปกำจัด(ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ)

*มูลฝอยประเภทเคมีบำบัด ให้บรรจุในถุงสีเหลือง ที่มีป้ายมูลฝอยเคมีบำบัด

๕.๓.๔ มูลฝอยติดเชื่อ (สีแดง)

- มูลฝอยที่เป็นของเหลวหรือสารคัดหลั่งต่างๆ เทส่วนที่เป็นของเหลวทิ้งในโถเทศบาลคัดหลั่งที่
หน่วยงานกำหนด ซึ่งมีท่อระบายไหลไปสู่โรงบำบัดน้ำเสีย ภาชนะรองรับชนิดใช้ครั้ง
เดียวทิ้งและวัสดุที่ปนเปื้อนให้ทิ้งในถุงแดง มัดปากถุงให้แน่นหนา ใส่ในภาชนะรองรับที่ทำจากวัสดุแข็งแรง มีฝา
ปิดมิดชิดชนิดใช้เท้าเหยียบสำหรับปิดเปิด ติดสติ๊กเกอร์สีแดงระบุ “ มูลฝอยติดเชื่อ”

โรงพยาบาลศรีสะเกษ	หน้า : ๔/ ๖	แก้ไขครั้งที่ :
ระเบียบปฏิบัติเลขที่ :	วันที่ประกาศใช้ :	
เรื่อง : การจัดการมูลฝอย	แผนกที่เกี่ยวข้อง : ทุกหน่วยงานในโรงพยาบาล	

- มูลฝอยที่เป็นอวัยวะหรือชิ้นส่วนของอวัยวะ ทั้งในภาชนะรองรับที่ทำจากวัสดุแข็งแรงมีฝาปิดมิดชิดให้เท่าเทียมสำหรับปิดเปิด “ขยะติดเชื้อ” หากเป็นชิ้นส่วนที่มีขนาดใหญ่หรืออวัยวะ ได้แก่ แขน ขา ซึ่งไม่ต้องการส่งตรวจทางพยาธิวิทยาให้ห่อหุ้มมิดชิดก่อน จากนั้นใส่หรือห่อด้วยถุงแดงมูลฝอยติดเชื้อ เขียนชื่อผู้ป่วย” ติดป้ายฝากทิ้ง”ให้ส่งให้กับเจ้าหน้าที่ห้องเก็บศพ ควรนำส่งทันทีเพื่อไม่ให้ชิ้นเนื้อหรืออวัยวะเน่า

- มูลฝอยมีคมติดเชื้อ ทั้งในภาชนะรองรับที่ทำจากวัสดุแข็งแรงไม่สามารถแทงทะลุ มีฝาปิดมิดชิด ติดสติ๊กเกอร์สีแดงระบุ”มูลฝอยติดเชื้อ”เห็นได้ชัดเจน

- มูลฝอยจากกระบวนการเก็บและเพาะเชื้อ ทั้งในถุงแดงมัดปากถุงให้มิดชิด ใส่ภาชนะรองรับที่ทำจากวัสดุแข็งแรง มีฝาปิดมิดชิดชนิดใช้เท่าเทียมสำหรับปิดเปิด ติดสติ๊กเกอร์บนฝาดังระบุ “ขยะติดเชื้อ” กรณีเป็นมูลฝอยที่ได้ผ่านกระบวนการทำงานด้วยความร้อนสามารถทิ้งในมูลฝอยทั่วไปได้

- มูลฝอยติดเชื้ออื่น ๆ ทั้งทั้งในถุงแดงที่อยู่ในภาชนะรองรับที่ทำจากวัสดุแข็งแรง มีฝาปิดมิดชิดชนิดใช้เท่าเทียมสำหรับปิดเปิด ติดสติ๊กเกอร์บนฝาดังระบุ “ขยะติดเชื้อ”

๕.๕ การเคลื่อนย้ายและการรวบรวม ขั้นตอนการเคลื่อนย้ายมูลฝอยนำไปรวบรวมเพื่อรอรับการกำจัดมีแนวทาง ดังนี้

๕.๕.๑ ซี่งแฉงและอบรมบุคคลากรททำหน้าท่นี่ ตลอทธบบการกำกับลูแล ด่งนนี่

- สวมถุงมืออย่างหนาแบบยาว หมวกหรือผ้าคลุมผม ฝาปิดปาก-จมูก ฝักันเป็อนและรองเท้าวุทตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน

- ปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างถูกวิธี เช่น ตรวจสอบถุงมูลฝอยก่อนเคลื่อนย้ายว่าถุงไม่รั่ว คอถุงผูกเชือกเรียบร้อย ยกและวางอย่างนุ่มนวล โดยจับตรงคอถุง ไม่ให้ถุงมุง เมื่อมีมูลฝอยตกหล่นห้ามหยิบด้วยมือเปล่า ใช้คีมเหล็กหรือหยิบด้วยมือที่ใส่ถุงมืออย่างหนาเก็บใส่ถุงมูลฝอยติดเชื้ออีกใบ หากมีสารน้ำให้จับด้วยกระดาษแล้วทิ้งกระดาษลงถุงมูลฝอยติดเชื้อก่อนเช็ดถูตามปกติ

- เมื่อเสร็จสิ้นภาระให้ถอดถุงมือ และชุดอุปกรณ์ป้องกัน นำไปทำลายเชื้ออย่างถูกวิธี

- อาบน้ำทันที หลังเสร็จภารกิจประจำวัน

๕.๕.๒ รถเข็นสำหรับขนเคลื่อนย้ายมูลฝอย ควรมีข้อกำหนดคือ

- เป็นรถที่ใช้มูลฝอยติดเชื้อเท่านั้นห้ามนำไปใช้เป็นกิจการอื่น

- ทำด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย ผิวเรียบ ไม่มีแฉงมูอันจะเป็นแหล่งหมักหมมของเชื้อโรค และมีช่องระบายน้ำ

- มีผนังทึบและมีฝาปิดเพื่อห้องกันสัตว์และแมลงเข้าไปในรถ ในกรณีไม่มีรถเข็นตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ให้ใส่ถุงมูลฝอยในภาชนะมีฝาปิดมิดชิดก่อนวางบนรถเข็น

๕.๕.๓ เรือ่นพักมูลฝอยติดเชื้อ มีลักษณะด่งนนี่

- แยกจากอาคารอื่น มีอ่างล้างมือและน้ำยาล้างมือพร้อมใช้สำหรับผู้ปฏิบัติงาน

- ขนาดเพียงพอที่จะรวบรวมมูลฝอยได้อย่างน้อย ๒ วัน ในกรณีจำเป็นต้องเก็บกักนานเกิน ๗ วัน ต้องเป็นเรือ่นพักทมีเครื่องปรับอากาศ

- ติดค้ำเตือนสำหรับสถานที่เก็บกักมูลฝอย

- โปร่งโล่งไม่อับชื้นหรือร้อนจนเกินไป

- ประตูเข้าและออกแยกจากกัน ช่องใต้หลังคา มีมุ้งลวดกันแมลงเข้า ประตูกว้างพอให้สะดวกสำหรับการปฏิบัติงาน ปิดอยู่เสมอและมีกุญแจล็อก

โรงพยาบาลศรีสะเกษ	หน้า : ๕/ ๖	แก้ไขครั้งที่ :
ระเบียบปฏิบัติเลขที่ :	วันที่ประกาศใช้ :	
เรื่อง : การจัดการมูลฝอย	แผนกที่เกี่ยวข้อง : ทุกหน่วยงานในโรงพยาบาล	

- ผนังและพื้นต้องเรียบ ระบายน้ำได้ดี มีทางระบายลงสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย
- มีลานสำหรับล้างรถเข็นอยู่ติดกับประตูออก
- มีการล้างทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

๕.๕.๔ การเคลื่อนย้ายมูลฝอยติดเชื้อ

- พนักงานผู้รับผิดชอบประจำตึก รวบรวมขยะติดเชื้อใส่ถังรองรับที่มีฝาปิดมิดชิด เพื่อรอรับพนักงานขยะที่จะนำรถขยะมาขนตามเวลาที่กำหนด ๒ รอบ คือ ระหว่างเวลา ๐๖.๐๐-๐๗.๐๐ น. และ เวลา ๑๓.๐๐-๑๔.๐๐ น.โดยเส้นทางที่แน่นอน

- ดำเนินการด้วยความระมัดระวังและนุ่มนวล ห้ามโยน ลากถ่วงมูลฝอย
- ระหว่างเดินทางไปยังสถานที่เก็บกัก ห้ามแฉะหรือพริกที่ใด
- เมื่อมีมูลฝอยตกหล่น ให้ปฏิบัติตามข้อแนะนำในข้อ ๕.๕.๑
- เมื่อเสร็จภารกิจในแต่ละวันให้ล้างทำความสะอาดรถขนขยะด้วยน้ำผสมผงซักฟอก ล้างน้ำ

ตามให้สะอาดและผึ่งให้แห้ง

๕.๕.๕ การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อบริษัทเอกชนรับไปดำเนินการกำจัดโดยการเผาหรือนำไปทำให้ปราศจากเชื้อโดยการอบไอน้ำร้อนแล้วกำจัดเหมือนมูลฝอยทั่วไป

๖. เกณฑ์ชี้วัดคุณภาพ (KPI)

๖.๑ อัตราการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติตามแนวทางการจัดการมูลฝอยมากกว่าหรือเท่ากับ ร้อยละ ๘๐

๗. เอกสารอ้างอิง (Reference Document)

สมหวัง ด่านชัยวิจิตร.(๒๕๕๙).วิธีปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาล. สำนักการจัดการความรู้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.
 อะเคื้อ อุนทเลชกะ.(๒๕๖๐).แนวทางป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล. โรงพิมพ์มิ่งเมือง.

WHO.(2021).Guidance on regulations for the transport of infectious substances 2021-2022.

<https://www.who.int/publications/i/item/9789240019720>

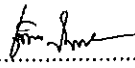
๘. เอกสารแนบท้าย (Appendix)

- ๘.๑ แบบประเมินการจัดการมูลฝอยในโรงพยาบาล
- ๘.๒ ประเภทมูลฝอยในโรงพยาบาล

โรงพยาบาลศรีสะเกษ	หน้า : ๖/ ๖	แก้ไขครั้งที่ :
ระเบียบปฏิบัติเลขที่ :	วันที่ประกาศใช้ :	
เรื่อง : การจัดการมูลฝอย	แผนกที่เกี่ยวข้อง : ทุกหน่วยงานในโรงพยาบาล	

คณะผู้จัดทำ

คณะกรรมการดำเนินงานด้านการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ โรงพยาบาลศรีสะเกษ

ลงชื่อ.....

(นางสาวชลิตา จันทเพา)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล
ด้านการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ

ลงชื่อ.....

(นางสาวชุตินญา วังวรฐิติ)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
หัวหน้างานการพยาบาลด้าน
การควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ

ลงชื่อ..........(อ.ม.ว.).....

(นางอรอุมา ธรรมแสง)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

ผู้ตรวจสอบ

ลงชื่อ.....

(นางสาวขวัญจิต เชิงชวโน)

รองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล

ลงชื่อ.....

(นางสาวนัชชา แซ่เตียว)

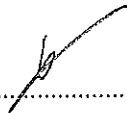
ประธานคณะกรรมการดำเนินงานด้านการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ

ลงชื่อ.....

(นางศรีอภา อัจฉริยะสวัสดิ์)

รองผู้อำนวยการด้านการพัฒนาคุณภาพบริการและมาตรฐาน

ผู้อนุมัติ

ลงชื่อ.....

(นายชลวิทย์ หลาวทอง)

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีสะเกษ

แบบประเมินจัดการมูลฝอยในโรงพยาบาล
โรงพยาบาลศรีสะเกษ

หอผู้ป่วย/หน่วยงาน.....
คำชี้แจง กาเครื่องหมาย ✓ ข้อที่ปฏิบัติ กาเครื่องหมาย × ข้อที่ไม่ปฏิบัติ

แนวทางการจัดการมูลฝอยในโรงพยาบาล/หอผู้ป่วย	ว/ด/ป			
	.....	.....	.....	.....
๑.บุคลากรทุกคนในหน่วยงาน ได้รับการปฐมนิเทศ หรือทบทวนความรู้เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย อย่างน้อย ๑ ครั้ง/ปี				
๒.มีการแยกทิ้งมูลฝอยที่แหล่งเกิดของมูลฝอย ห้ามเก็บรวมและนำมาแยกภายหลัง เพราะอาจทำให้เชื้อแพร่กระจายได้				
๓.มีป้ายประเภทมูลฝอยชนิดต่าง ๆ สื่อสารให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับทราบ				
๔.บุคลากรทิ้งมูลฝอยถูกประเภท				
๕.มีป้ายประเภทมูลฝอยติดที่ถัง/แกลลอนชัดเจน				
๖.มีการแยกมูลฝอยติดเชื้อ ระหว่างวัสดุมีคม และวัสดุไม่มีคม				
๗.ถุงขยะ/ถัง/แกลลอนใส่มูลฝอยมีความเหมาะสมกับชนิดและประเภทของมูลฝอย และมีเพียงพอ				
๘.พนักงานเก็บ/ขน มูลฝอยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย การขนย้าย ตลอดจนได้รับการกำกับดูแลโดยหัวหน้าหน่วยงาน/หอผู้ป่วยที่รับผิดชอบ				
๙.พนักงานเก็บ/ขน มูลฝอยสวมอุปกรณ์ป้องกันร่างกายครบ ได้แก่ ถุงมือยางหนา หมวกหรือผ้าคลุมผม ผ้ากันเปื้อน ผ้าปิดปากปิดจมูก และรองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง				
๑๐.รวบรวมมัดปากเมื่อมูลฝอยมีปริมาณขยะ ๓ ใน ๔ ของถุง				
๑๑.ปฏิบัติการเคลื่อนย้ายมูลฝอยได้ถูกต้อง ดังนี้ ๑๑.๑ พนักงานผู้รับผิดชอบประจำตึก รวบรวมขยะติดเชื้อใส่ถังรองรับที่มีฝาปิดมิดชิด เพื่อรอรับพนักงานขยะที่จะนำรถขยะมาขนตามเวลาที่กำหนด ใช้รถเข็นขนเฉพาะ มีถังบรรจุตามประเภทมูลฝอย มีฝาปิดมิดชิด ๑๑.๒ เวลาและเส้นทางการเคลื่อนย้ายมูลฝอยติดเชื้อ ได้แก่ ระหว่างเวลา ๐๖.๐๐-๐๗.๐๐ น. และ เวลา ๑๓.๐๐-๑๔.๐๐ น. ๑๑.๓ มีมาตรการชัดเจนให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติ กรณีเกิดการตกหล่น/ถุงแตก ระหว่างการขนย้าย				
๑๒.การทำความสะอาดรถเข็นและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานทุกวันด้วยน้ำผสมผงซักฟอกและล้างให้สะอาด ผึ่งให้แห้ง				
๑๓.ลักษณะของรถเข็นมูลฝอยติดเชื้อ ทำจากวัสดุที่ทำความสะอาดได้ง่าย มีฝาปิดมิดชิด ป้องกันแมลงและสัตว์นำโรค มีข้อความสีแดงที่รถว่า “รถเข็นมูลฝอยติดเชื้อ” ห้ามนำไปใช้ในกิจการอื่น				
๑๔.สถานที่พักรวมมูลฝอยในโรงพยาบาล มีสถานที่พักแยกตามประเภทมูลฝอย มีขนาดเพียงพอกับปริมาณมูลฝอย ปิดมิดชิดป้องกันแมลงวันได้ และ พักมูลฝอยติดเชื้อมีจำนวนเพียงพอกับปริมาณมูลฝอย ๓-๗ วัน และมีการควบคุมอุณหภูมิ				
คะแนนที่ได้				
ลงชื่อผู้ประเมิน				

ประเภทของมูลฝอย

มูลฝอยทั่วไป

(General wastes)

- ถุงพลาสติก
- เศษกระดาษ
- เศษพืช ผัก ผลไม้
- เศษอาหาร
- โฟมใส่อาหาร
- ฝาพลาสติก Vial ABO
- ขอบอะหมี่
- ขอบผงซักฟอก

และรวมถึงวัสดุที่ย่อยสลายยาก
ที่ไม่สามารถนำไป Recycle ได้
และไม่เหมาะย่อยหรือสัมผัสเลือด/
สารคัดหลั่ง แต่ไม่รวม Syringe
พลาสติก

มูลฝอยติดเชื้อ

(Infectious/Medical wastes)

- วัสดุที่ใช้ในการพยาบาลผู้ป่วยที่
เป็นเนื้องอก/สารคัดหลั่ง
- Syringe พลาสติก
- หน้ากากอนามัย
- สายนำเกลือ/SET/ให้เลือด/สาย
ให้เลือด/สายสวนปัสสาวะ/สาย
ยางทุกชนิดที่สอดใส่ร่างกายผู้ป่วย
- Urine basin (หลังหน้าปัสสาวะ
ออกแล้ว)
- ผ้า/ทิชชูที่เป็นเนื้องอก/สารคัดหลั่ง
- สำลี/ก๊อส/ผ้าพันแผลที่เป็นเนื้องอก/สารคัดหลั่ง

วัสดุศุลยกรรม

- (ทั้งในแมกลอนติดสติ๊กเกอร์แดง)
ใต้แก้ว
- เข็มฉีดยา/กระเปาะนำเกลือ
  - Tube/แผ่นสไลด์ ที่เป็นเนื้องอก/
สารคัดหลั่ง
  - ขวด Lab/อาหารเลี้ยงเชื้อ

มูลฝอยอันตราย

(Hazardous wastes)

- Vial ABO
- ขวดนำเกลือผสม ABO
- สาร/ยาเคมีบำบัด **ทั้งใส่ถุงสี
เหลือง ติดป้ายเคมีบำบัด**
- ยาหมดอายุ/เปลี่ยนสี
- ถ่านไฟฉาย/กระดาษ Copy

วัสดุศุลยกรรม

- (ทั้งในแมกลอนติดสติ๊กเกอร์ม่วง)
- Ampule ABO
  - เข็มที่ไม่ได้ใช้เจาะเลือด/ฉีดยา/
ทำหัตถการที่เป็นสารคัดหลั่ง
  - เศษแก้ว/กระเบื้องแตก

วัสดุภูมิตรังสี

- (ทั้งในแมกลอนติดสติ๊กเกอร์
กัมมันตรังสี) ใต้แก้ว
- ฟิล์ม X-rays
  - ปรอท
  - หลอด Fluoresent
  - ยาบางชนิด (บรรจุขวามะเร็ง)
  - อุปกรณ์คอมพิวเตอร์/Printer

มูลฝอยรีไซเคิล

(Recycle wastes)

- กระดาษ/ลัง
- Ampule พลาสติก
- Sterile water
- ขวดน้ำดื่ม/ขวดพลาสติก/
ขวดแก้วทุกชนิดที่ไม่ปนเปื้อน
สารคัดหลั่ง/หรือไม่เป็นยาเคมี
บำบัด/หรือไม่เป็น ABO
- ขวด/กระป๋องน้ำอัดลม
- พลาสติกทุกชนิดที่ไม่นปนเปื้อน
สารคัดหลั่ง/หรือไม่เป็นยาเคมี
บำบัด/หรือไม่เป็น ABO
- ขวดนำเกลือที่ไม่ผสม ABO
- กล่องนม